

Skipulagsstofnun
b.t. Jóhönnu Hrund Einarsdóttur
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 18. febrúar 2022
Tilvísun: 202201-0063
SS/BK

Efni: Umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um matsskyldu notkun ásætuvarna í sjókvíaeldi í Dýrafirði.

Vísað er til tölvupósts frá Skipulagsstofnun, dags. 20. janúar 2022, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um hvort framkvæmd Arctic Sea Farm á notkun ásætuvarna í sjókvíaeldi í Dýrafirði sé háð mati á umhverfisáhrifum.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér tilkynningu um matsskyldu og meðfylgjandi gögn og vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.

Einungis er verið að fjalla um þann hluta starfsemi Arctic Sea Farm sem snýr að notkun ásætuvarna sem innihalda koparoxíð og hvort sú notkun og möguleg áhrif þeirra á umhverfið kalli á mat á umhverfisáhrifum. Starfsemi Arctic Sea Farm við sjókvíaeldi á laxi í Dýrafirði hófst árið 2016 að loknu umhverfismati.

Ásætuvarnin sem stefnt er að því að nota heitir Netwax E5 Greenline og er með markaðsleyfi hjá Umhverfisstofnun. Eftirlit með mögulegri uppsöfnun á kopar í botnseti er hluti af almennum vöktunaráætlunum á botnseti sem Umhverfisstofnun samþykkir og er forsenda starfsleyfis. Slík vöktun er hafin á öllum eldissvæðum og hefur einnig verið stunduð hjá öðrum rekstraraðilum sjókvíaeldis á Vestfjörðum. Niðurstöður vöktunar hafa ekki bent til þess hingað til að uppsöfnun kopars sé óæskileg en þó hefur magn við Gemlufall í Dýrafirði verið yfir umhverfismörkum II skv. reglugerð 796/1999 en undir umhverfismörkum III. Því er sérstaklega mikilvægt að vakta það svæði. Við veitingu starfsleyfis verður að vera til staðar skýrt ákvæði um að ef vöktun bendir til þess að uppsöfnun sé að eiga sér stað að þá sé notkun ásætuvarna hætt.

Náttúrufræðistofnun telur að ákvörðun um heimild á notkun ásætuvarna sem innihalda koparoxíð sé á ábyrgð leyfisveitanda. Ef fylgt sé réttum viðmiðum um mengunarhættu af völdum efnanna miðað við bestu þekkingu á efnunum og áhrifum þeirra á lífríki og tryggt sé að vöktun sé til staðar og að hún sé fullnægjandi, þá bæti ferli mats á umhverfisáhrifum litlu við. Mikilvægt sé þó að hugað sé að þætti ásætuvarna í umhverfismati framtíðarsjókvíaeldisáforma á Íslandi.

Að því sögðu er vert að minna á að í umsögn Hafrannsóknarstofnunar um matsskyldu notkunar ásætuvarna í sjókvíaeldi Arnarlax í Patreks- og Tálknafirði frá 18. nóvember 2020, koma fram góðar ábendingar sem vert er að horfa til og varða framkvæmd vöktunar á styrk kopars. Mjög mikilvægt sé að vöktun sé fullnægjandi með tilliti til staðsetninga og tíðni mælinga og að lagt sé mat á langtímaáhrifin og hvort og hversu mikið af kopar sé á uppleystu

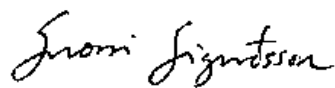

formi í vatnssúlunni. Vegna umfangs sjókvíaeldis á þessum slóðum eru uppsprettusvæði kopars frá ásætuvörnum allnokkur og mikilvægt að horfa á möguleg sammögnunaráhrif.

Leyfisveitandi fyrir notkun ásætuvarnanna ætti að taka tillit til þessara ábendinga og til viðbótar við sértækt mat á áhrifum ásætuvarna í því sjókvíaeldi sem starfsleyfið nær til, að leggja mat á hvort möguleg sammögnunaráhrif frá notkun ásætuvarna frá öllu sjókvíaeldi innan sama vatnshlots séu til staðar og hvort ástæða sé til að hafa áhyggjur af þolmörkum vatnshlotsins og lífríki þess í heild sinni.

Náttúrufræðistofnun vill benda á mikilvægi þess að sérstök áhersla sé lögð á vöktun á kopar við innstu sjókvíarstöðinni við Gemlufall. Þar hafa gildi kopars í botnseti mælst hæst og þar er mest hætt á að mengandi efni berist innar í fjörðinn þar sem eru viðkvæm og verðmæt fjörusvæði sem Náttúrufræðistofnun hefur m.a. tilnefnt á B-hluta náttúruminjaskrár. Staðsetning sjókvíaeldis almennt svo innarlega í firðinum er áhættusöm með tilliti til óæskilegra umhverfisáhrifa. Mjög brýnt er að fylgst sé með allri mengunarhættu frá starfseminni og að skýrt sé í starfsleyfum að brugðist sé hratt við ef vísbendingar eru um uppsöfnun mengandi efna í botnseti eða óæskileg áhrif á lífríki fjarðarins.

Virðingarfyllt,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs
Náttúrufræðistofnun Íslands